

Rīga

23.09.2019. Nr. 201909/SAN1178/NOS702

Uz TAP VSS-873

Izglītības un zinātnes ministrijai

Par Ministru kabineta noteikumu projektu "Prasības izglītojamo ar speciālajām vajadzībām uzņemšanai vispārējās izglītības programmās"

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un nesaskaņo Ministru kabineta noteikumu projektu (Noteikumi) "Prasības izglītojamo ar speciālajām vajadzībām uzņemšanai vispārējās izglītības programmās", jo ir sekojoši iebildumi.

1. LPS lūdz norādīt Anotācijas III Nodaļā "Tiesību akta projekta ietekmi uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem", norādot noteikumu projektam, kas stāsies spēkā no 2020. gada 1. septembra, atbilstošus finansiālās ietekmes termiņus (2020. gada 4 mēnešiem, un turpmākiem trīs gadiem 2021.-2023.). skat. Noteikumu 5.3. punktu. *5.3. izglītības iestāde atbilstoši izglītojamā speciālajām vajadzībām un šo noteikumu 1. pielikumā noteiktajam nodrošina izglītības iestādes vides pieejamību, atbilstošu mācību procesa organizāciju, mācību un tehniskos līdzekļus, pedagoģisko un atbalsta personālu.*
2. LPS pauž bažas, ka ņemot vērā, šā brīža kvalificētu pedagoģisko darbinieku trūkumu, nav pārliecības, ka izglītības iestādei būs iespējams nodrošināt atbilstošus cilvēkresursus, ko paredz Noteikumu projekta prasības (punkts 5.3.)
3. Lūdzam precizēt Noteikumu terminu lietojumu – "pedagoga palīgs" un "skolotāja palīgs" un terminu "speciālās izglītības skolotājs" vai "speciālais pedagogs" lietojumiem (profesiju klasifikatorā: 2352 Speciālās izglītības pedagogi) (*Piem. 8. punktā Atbalsta pasākumi izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem*)
4. **Apkopojot pašvaldību viedokli par Noteikumu projektu, pašvaldības norāda, ka:**

- Noteikumu projekta 4. punktā ir paredzēts, ka atbalsts izglītības procesā ir jānodrošina arī tiem izglītojamiem, tai skaitā pirmsskolas izglītības programmās, kuriem nav pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinums par speciālās izglītības programmas īstenošanu, bet izglītības iestādes speciālisti ir izvērtējuši izglītojamā spējas un noteikuši atbalsta pasākumu nepieciešamību, kas noteikti šo noteikumu Nr. 1 pielikumā. **Nepieciešams precizēt šo normatīvo regulējumu papildinot MK noteikumu projektu ar punktu: “Atbalsta pasākumi var aptvert šādas jomas: mācīšanas metodes un materiāli, mājas darbi un vērtēšana klasē, laika plānojums, mācību vide, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) izmantošana.”**
- Vispārējās izglītības iestādē visveiksmīgāk integrējami izglītojamie ar mācīšanās traucējumiem. Bažas rada vājredzīgu, vājdzirdīgu izglītojamo iekļaušana, jo šobrīd izglītības iestādēs nav nepieciešamo mācību un tehnisko līdzekļu mācību vides un kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai vājredzīgiem, vājdzirdīgiem izglītojamiem un nav nepieciešamo speciālistu un augstskolas tos arī nesagatavo:
  - a. speciālais pedagogs darbā ar vājredzīgiem un neredzīgiem izglītojamajiem;
  - b. kvalificēts pedagogs vai pedagoga palīgs, kas pārzina Braila rakstu;
  - c. pedagoga palīgs, kurš zina zīmju valodu un pārzina mācību darba metodiku ar izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem;
  - d. speciālais pedagogs – darbam ar nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem izglītojamiem.
- Lai nodrošinātu projekta “virsmerķī” minēto “kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai” nepieciešami resursi – ir paredzēti dažādi mācību līdzekļi un aprīkojums, bet, nav iekļauti cilvēkresursi pietiekamā apjomā. Speciālisti var paņemt izglītojamo uz individuālo nodarbību, ieteikt pedagogam dažādas metodes, kurš mācību līdzeklis vai aprīkojums būs piemērotākais, taču šis darbs aprobežosies ar 1 h nedēļā. Projektā nav saredzams, kā tiks nodrošināts darbs ar iekļaujamo bērnu ikdienā – sevišķi ir runa par 5. punktā minētajiem: izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem/jauktiem attīstības traucējumiem pirmsskolas posmā, kas ietver bērnus ar autiskā spektra traucējumiem, kuriem ir izteiktas adaptācijas grūtības, bieži arī uzvedības īpatnības un pedagogs ikdienas darbā esot klasē viens pats nevar nodrošināt pietiekamu uzmanību šādam bērnam.

- Vēršam uzmanību, ka vislielākās bažas rada izglītojamo ar garīgās veselības iekļaušana vispārējās izglītības iestādēs. Šie izglītojamie mēdz būt ar agresīvu un neprognozējamu uzvedību. Šāda izglītojamo uzvedība apdraud citu izglītojamo veselību un dzīvību. Lielākā mācību dienas daļa klasē paiet, lai nodrošinātu skolēniem drošu mācību vidi, nenotiek produktīva mācīšana un mācīšanās. Skolēni klasēs, kurās ir iekļauti agresīvi izglītojamie ar garīgās veselības traucējumiem, katru dienu cieš no emocionālas vardarbības un ļoti bieži cieš no fiziskas vardarbības, skolēni pieņem šīs vardarbības formas kā normālu ikdienu, kopē šo uzvedību. **Skolas nevar nodrošināt psihiatra klātbūtni.** Šis speciālists skolā, kurā ir agresīvs izglītojamais ar garīgās veselības traucējumiem, ir nepieciešams katru dienu. **Ģimenes bieži atsakās lietot psihiatra/ neirologa noteikto medikamentozo ārstēšanu, kas pilnībā apgrūtina šo bērnu integrēšanas iespējas.**
  - Noteikumu projekts nepasaka, kāda veida izglītības apliecinājumu saņems izglītojamais ar garīgās attīstības traucējumiem, kuram nodrošināti atbalsta pasākumi vispārējās izglītības programmā (ar speciālā pedagoga ieteikumiem, piemēram) – par vispārējās izglītības programmas apguvi vai speciālās izglītības programmas izglītojamiem ar viegliem garīgās attīstības traucējumiem (21015811) apguvi (kura izglītības iestādē nemaz nav licencēta).
5. Norādām, ka Noteikumu 9. punktā - atkārtota izglītības iestādes speciālistu vajadzību novērtēšana, ja vecāki nepiekrīt speciālās izglītības, piemēram, izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem programmas nepieciešamībai, būs regulārs pienākums skolas speciālistiem katru gadu no jauna veikt izpēti, tērējot sava darba laika resursu, bet efekts no šo darbību veikšanas, visbiežāk – niecīgs. **Tomēr, ir jāparedz nepieciešamību apmeklēt PMK un noteikt atbilstošu izglītības programmu?**
  6. Norādām, ka spēkā ir MK noteikumi Nr. 1338, kas paredz pedagogu rīcību, ja izglītojamais apdraud sevi un citus, tomēr atbalsta personāla - speciālistu trūkuma dēļ ir nepieciešams pārskatīt integrējamo bērnu skaits klasē.
  7. Ņemot vērā, ka Noteikumu spēkā stāšanās laiks ir noteikts 2020. gada 1.septembris, tad **ir nepieciešams norādīt termiņu līdz kuram tiks veikti grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumos Nr. 447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”** un Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija noteikumos Nr. 420 “Kārtība, kādā valsts finansē darba samaksu pedagogiem privātajās izglītības

iestādēs”, kas paredz, ka, aprēķinot mērķdotāciju izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaitam skolā piemēro koeficientus atbilstoši speciālās izglītības programmai.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

Ināra Dundure 26486654

Inara.Dundure@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.